

FOLKETINGET

Åben høring om folkeskolernes økonomi.

Børne- og Undervisningsudvalget

Onsdag den 17. september 2025 kl. 09.00-11.30 i
Landstingssalen, Christiansborg.

FOLKETINGET

Velkomst v. Karina Adsbøl (DD)

Formand for Børne- og Undervisningsudvalget

Folkeskolernes økonomi
Børne-og undervisningsudvalget

FOLKETINGET

Børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye (S)

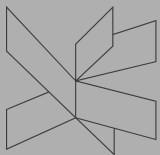
Folkeskolernes økonomi
Børne-og undervisningsudvalget

FOLKETINGET

Andreas Rasch-Christensen

Forsknings- og udviklingschef, VIA
University College

Bæredygtig økonomisk model for folkeskolen

v. Andreas Rasch-Christensen
Forskningschef, VIA University College

Folketinget: Høring om folkeskolernes økonomi

Hvorfor er det vigtigt med en bæredygtig økonomisk model?

- Skolens økonomiske rammer har betydning for, hvorvidt skolen kan opfylde skolens ambitioner mere generelt
- Væsentligt ikke kun eller primært at beskrive skolen udfordringer med økonomiske termer

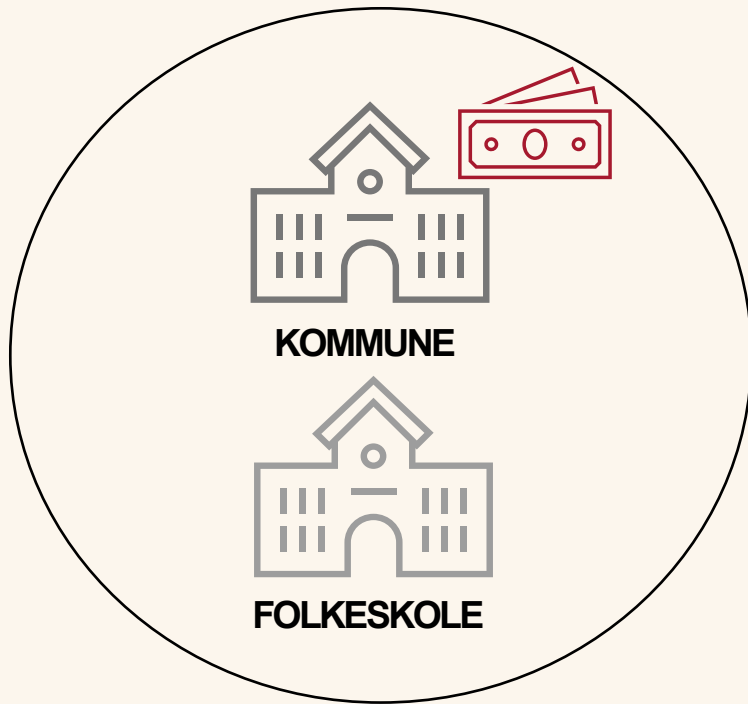

Økonomiske udfordringer

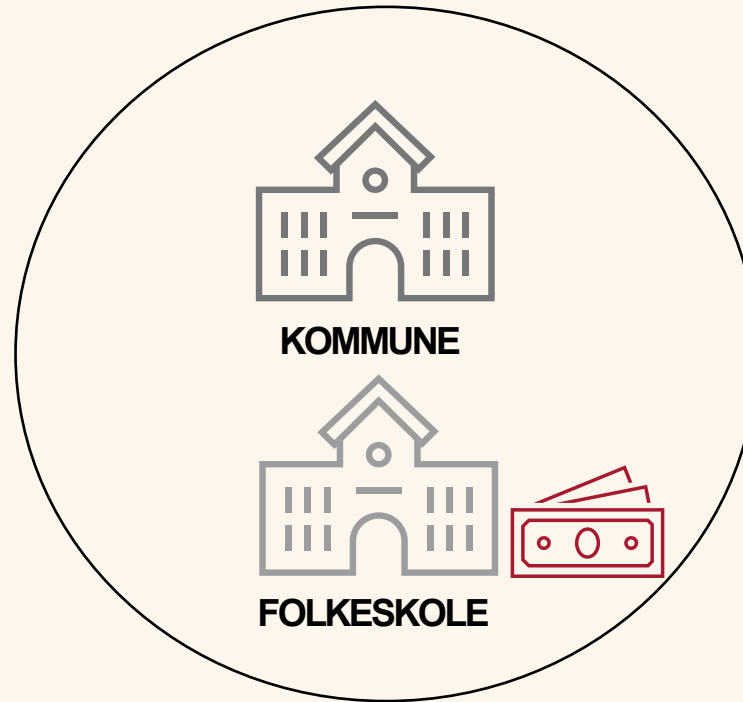
- Dilemma i de kommunale skolebudgetter er samspillet mellem udgifter til almen- og specialområdet
- Investering skal ske før inklusionen påbegyndes
- Regnemodeller ser investeringer som udgift
- Langsigtede gevinster indregnes ikke

Tildelingsmodeller – Hvad er den optimale risikodeling?

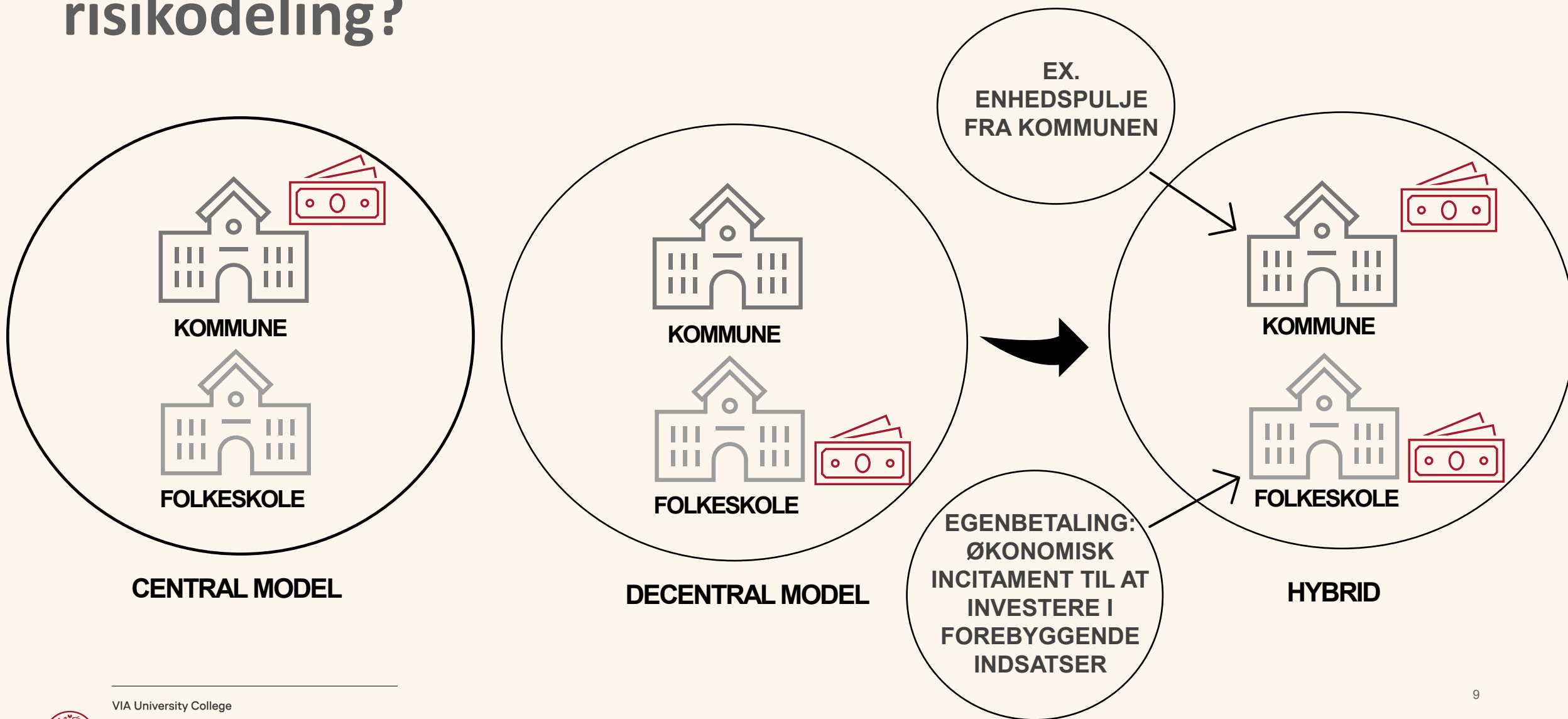

CENTRAL MODEL

DECENTRAL MODEL

Tildelingsmodeller – Hvad er den optimale risikodeling?

Mulige løsninger

- Udvikle et almenområde, der kan inkludere – vi ved noget om, hvad der skal til
- Prioritér mellemformer som bæredygtige løsninger
- Investeringer i fællesskabsorienterede indsatser
- Specialpædagogiske kompetencer
- Betydningen af ledelse
- Gode økonomiske tildelingsmodeller

Kilder

- **Analyse af skolernes økonomi** (lang version) – Aarhus Kommune. Rapport, 2024. Tilgængelig: aarhus.dk
- **De fem store – Danmarks Lærerforening**. Rapport (PDF, internt dokument).
- **Folkeskolens økonomi skal gentænkes** – Skolelederforeningen. Kronik af Gordon Ørskov Madsen m.fl., 10. februar 2025. Tilgængelig: skolelederforeningen.org
- **Mellemformer er godt for mange elever med særlige behov og er billigere og mindre indgribende end specialtilbud** – VIVE. Af Thyge Tegtmejer, Sarah Richardt Schoop & Asger Graa Andreassen, 7. marts 2024. Tilgængelig: vive.dk
- **Mellemformer: Inkluderende læringsmiljøer i folkeskolen** – Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Rapport, juni 2022, ISBN 978-87-7182-622-7. Tilgængelig: eva.dk
- **Problematiske mellemformer kun anses som en udgift i regnemodeller** – Skolemonitor. Debatartikel af Andreas Rasch Christensen. Tilgængelig: skolemonitor.dk

FOLKETINGET

Per Nikolaj Bukh

Professor i økonomistyring ved
Aalborg Universitet

Bedre skoleøkonomi med bedre modeller for fordelingen af pengene?

Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg
Åben høring om folkeskolernes økonomi, 17/9 2025
Professor Per Nikolaj Bukh, Aalborg Universitet

Mit nedslag: Kommunens egen styringsmodel

1. Lige mulighed for at dække almenundervisning med den skolestruktur, der er valgt.
2. Lige mulighed for at bære det decentrale ansvar for specialundervisning, der er valgt.

Hvad skal en god økonomisk styringsmodel kunne?

Det er klart, at alting bliver nemmere, hvis der tilføres flere penge.... Det hjælper også, hvis man kan forudsætte, at andre løser deres del af opgaven bedre. Jeg har fokus på, hvad **kommuner kan gøre uden at bruge flere penge – uafhængigt af, om der er få eller mange segregerede elever.**

Bagtæppet: Skolers betaling ved segregering?

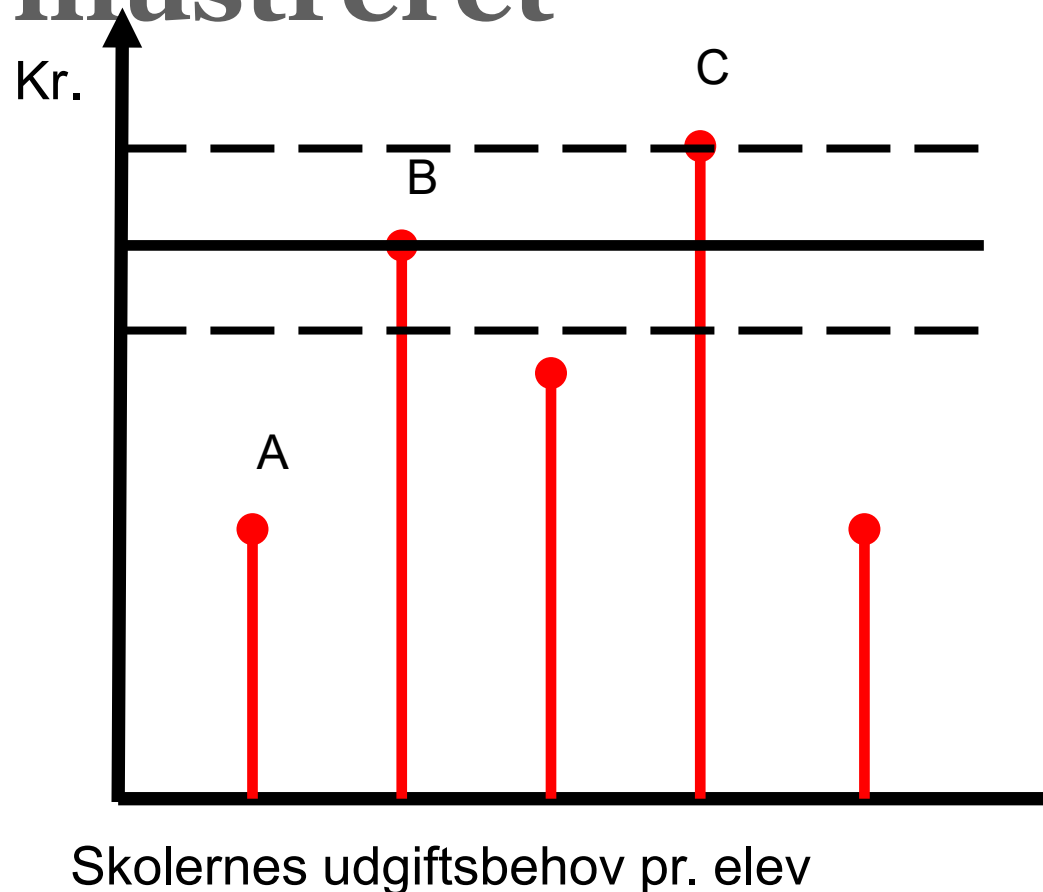
"Decentral" placering af (en tilstrækkelig del) af specialundervisningsbudgettet fungerer altid bedst:

- Stærkt ledelsesrum, fleksibilitet
- Bedre fokus på alle børn fremfor enkelte
- Ansvar og økonomi følges ad

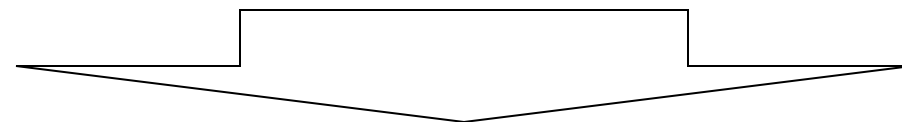
... **Men** hvis ikke den samlede model er "hensigtsmæssig", så kan central finansiering være bedre.

Fordelingen af pengene: Problemet illustreret

1. Antag: ca. 85tkr/elev for en skole med betalingsansvar ved segregering
2. Omkring 35% af udgifterne afhænger af skoledistriktets socioøkonomi
3. En typisk variation er indeks 70-130

Tildelingen skal variere fra ca. 80tkr til 100tkr pr. elev mellem skoledistrikterne for, at de har lige mulighed for at dække almenundervisning og betale for specialundervisning.

Hvad betyder klassekvotienterne for økonomien?

- Fra 2017 til 2024 er den gennemsnitlige klassekvotienten faldet 0,8 elev på landsplan. Det har øget udgifterne med omkring 1,5 mia. kr.
- 10 kommuner har mindst 1,5 elev højere klassekvotient end landsgennemsnit – og 20 kommuner har mindst 1,5 lavere. Det betyder en forskel i udgiftsbehovet på ca. 12tkr/elev
- ... og der er ofte variationer inden for kommunen

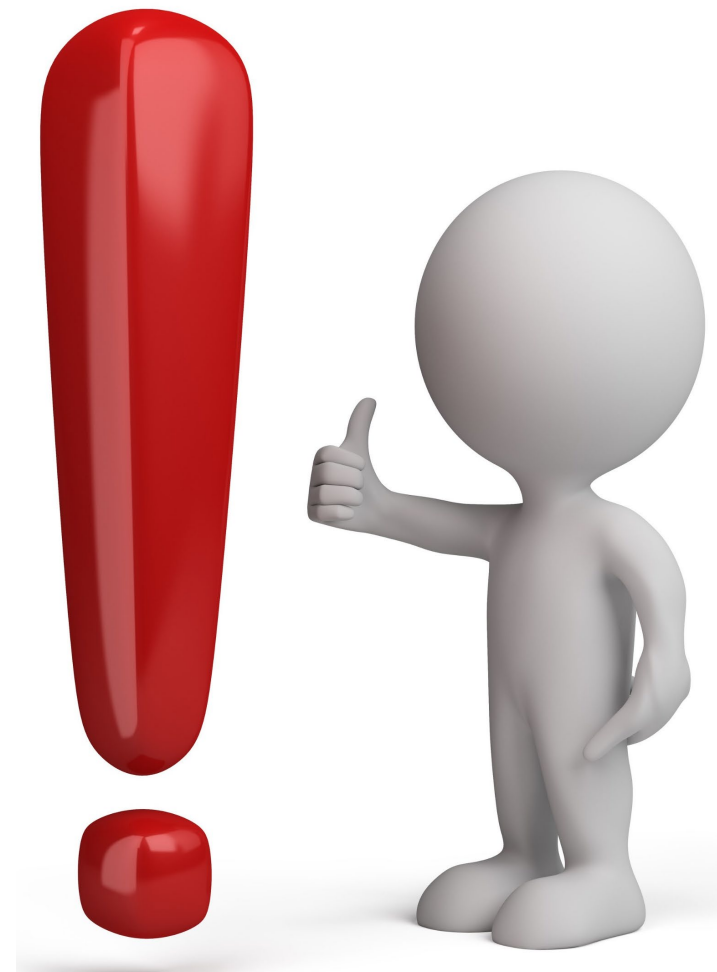
Fordeles pengene efter udgiftsbehovet?

1. Ofte fordeles pengene ikke tilstrækkeligt præcist efter socioøkonomisk behov...
2. ... og ofte er det for små beløb, der fordeles socioøkonomisk
3. Ofte tages der ikke tilstrækkeligt hensyn til forskelle i klassekvotienter
4. ... og nogle gange accepteres små klasser, som alligevel ikke finansieres tilstrækkeligt

Hvilke problemer skaber en forkert fordeling?

1. Vanskeligt at dække den basale almenundervisning og vikardækning
2. Bruges så store beløb på segregering, at det presser almenundervisningen...
3. ... og derfor undlades segregering
4. Kan føre til dårlig kvalitet, mistro og forældreutilfredshed
5. Flere fravælger folkeskolen – og flere vælger et ekstra skoleår...
6. ... og det presser økonomien yderligere

Konklusion og pointer

1. Der er mange ting, der kan forbedres – og flere penge hjælper altid
2. Mange udfordringer skyldes en uhensigtsmæssig fordeling af pengene
3. Det er muligt, at designe bedre tildelingsmodeller...
4. ... og alle kommune har større eller mindre potentialer
5. MEN økonomistyring løser ikke alt.

FOLKETINGET

Rasmus Landersø

Forskningsprofessor og chef for
forskning i uddannelse og familie,
ROCKWOOL Fonden

Høring om folkeskolernes økonomi

Rasmus Landersø

Forskningsprofessor

Chef for forskning i uddannelse og familie

ROCKWOOL Fonden

Mit oplæg vil komme ind på to emner:

- 1) Manglende viden om hvordan midler bruges og hvad der virker.
- 2) Mulige fokusområder for tiltag.

Manglende viden

Manglende viden om valg og incitamenter

Hvordan træffes valg?

- Hvad bruges ressourcer på?
- Hvad var de "i konkurrence" med, da de blev brugt?
 - På skoleniveau?
 - Mellem skoler i kommunen?
 - Mellem kommunekasser (skole vs. dagtilbud vs. ...)
 - Mellem kommune og stat.
- Kort.- vs. langsigtet budgetlægning?
- Der er ikke en ensartet opgørelse på tværs af landet.

Hvilke indsatser virker?

- Hvilke indsatser skal "ekstra penge" bruges på?
- "Synsninger" er udpræget i skolepolitik.
- Ved vi fx, hvad nye lærematerialer gør?
 - Er det den bedste måde at bruge pengene på? Det vides ikke.
- Hvordan håndteres elever med udfordringer bedst?
 - Hvad laver den ekstra lærer i 2-lærer-ordninger?
- Hvordan skaleres (effektfulde) indsatser?

Fokusområder for tiltag

Overgange, opfølgning og helhedsorienteret syn

- Børns udvikling starter ved fødslen. Alle kasser – vuggestue, børnehave, indskoling, mellemtrin, udskoling, ungdomsuddannelse osv. – er noget, vi har fundet på.
 - Mange, der er blandt de mest udfordrede ved sproglige færdigheder i børnehaven, er det også i 2. klasse.
 - Det samme kan siges for alle andre typer af færdigheder – både når det kommer til styrker og udfordringer.
- Folkeskolens udfordringer er også dagtilbuddenes udfordringer, og skal også adresseres der.
- Faglig udvikling (udfordringer og styrker) kan følges på tværs af fag.
- Mangel på samlet blik på det enkelte barn gør, at meget falder mellem to stole, og indsatser går tabt.

Sammensætning

- Det er ikke tilfældigt, hvor vi bor. Nogle skoler skal løfte meget. Andre skoler har et stærkere udgangspunkt.
- Folkeskolen giver "*ret til vederlagsfri undervisning*" – men prisen betales ved boliger.
- Det påvirker, hvem man møder i sin opvækst; både blandt børn og lærere.
- Er det et problem? Skal der anden regulering til? Skal der omfordeles i skoleressourcer? Hvordan sikres tilslutning til folkeskolen?
- Ved flaskehalse og forskelle i kvalitet:
 - Hvem kan finde genveje? Hvem kan trampe i gulvet på lærerværelset / inspektørkontoret / kommunekontoret? Hvem kan vælge en privat løsning (fx hurtigere udredning → støtte til barn)?

En bæredygtig økonomisk model for folkeskolen kræver, at vi tæller det samme, taler om det samme og vælger indsatser ud fra et oplyst grundlag.

Mange tak

FOLKETINGET

Karsten Bo Larsen

Forskningschef, CEPOS

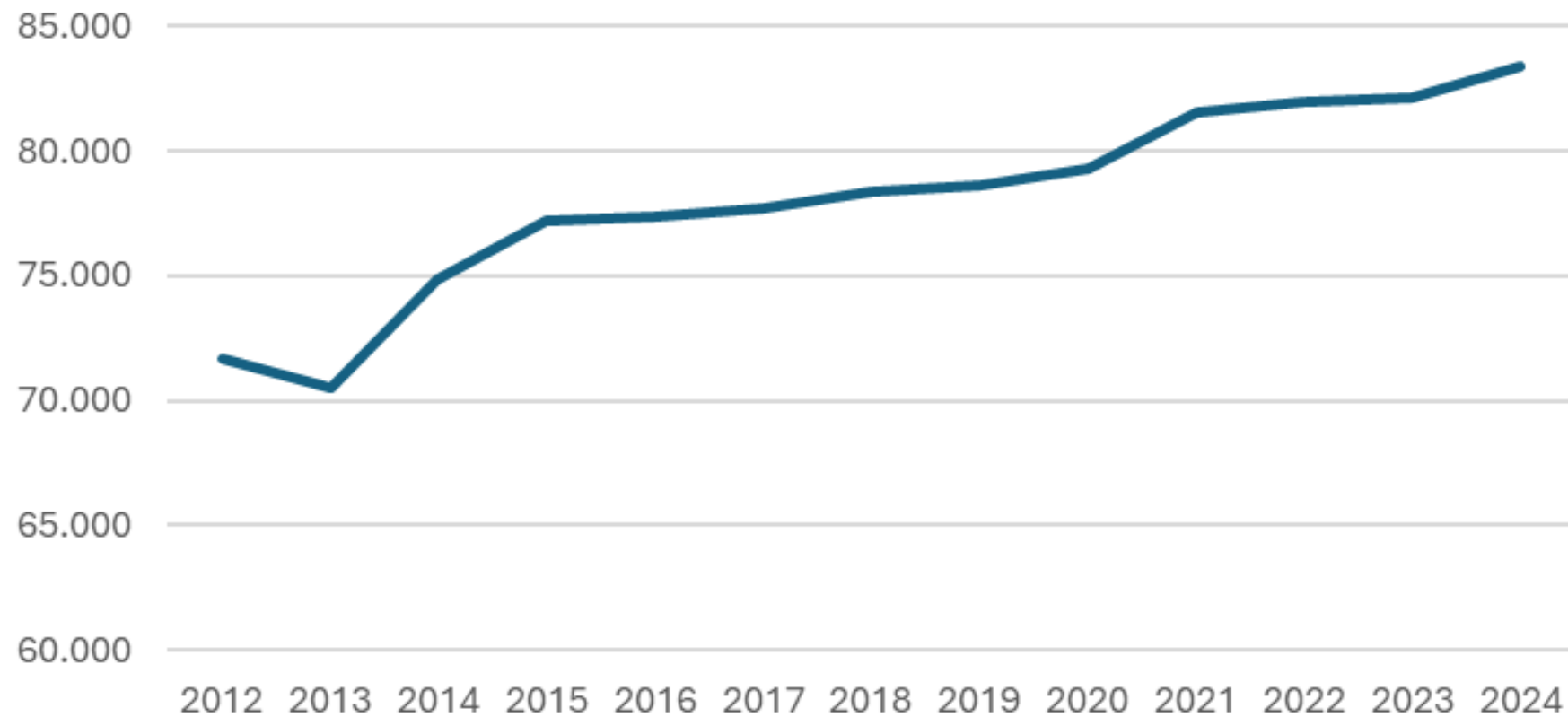
18. september 2025

Folkeskolens økonomi – Ro på der er plads til forbedring

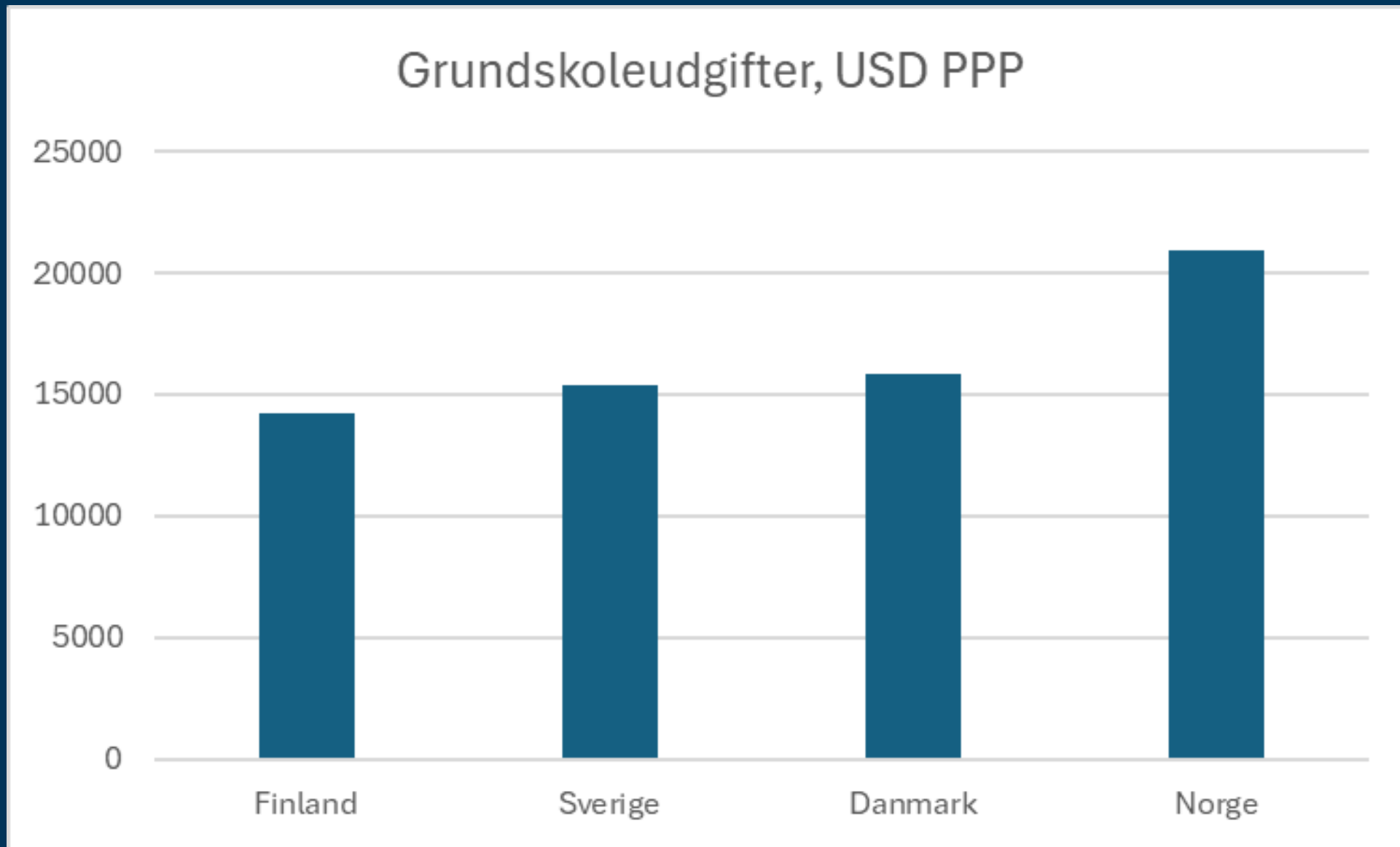
Forskningschef Karsten Bo Larsen

CEPOS

Folkeskoleudgifter pr. folkeskoleelev, faste priser

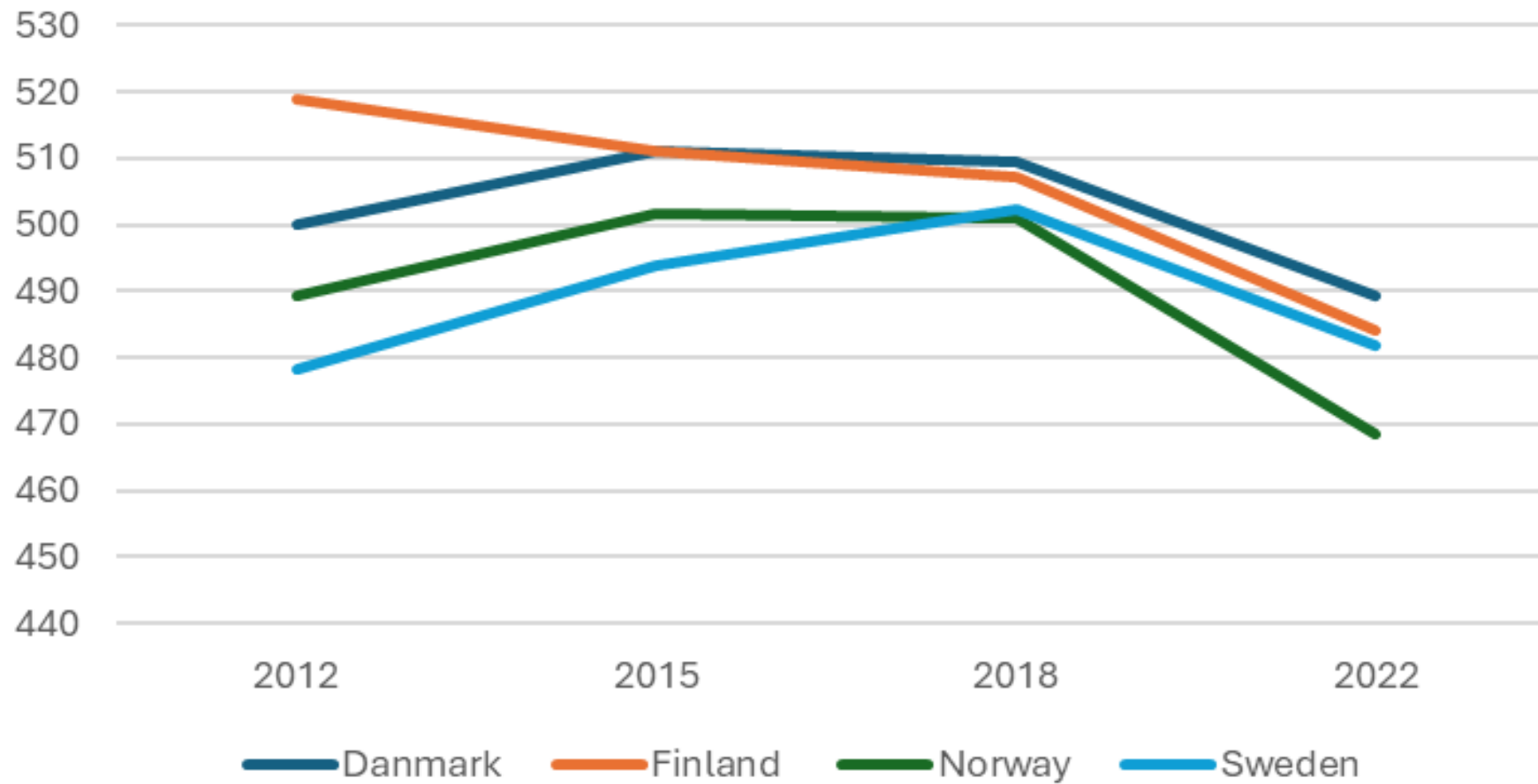

Kilde: Danmarks Statistik

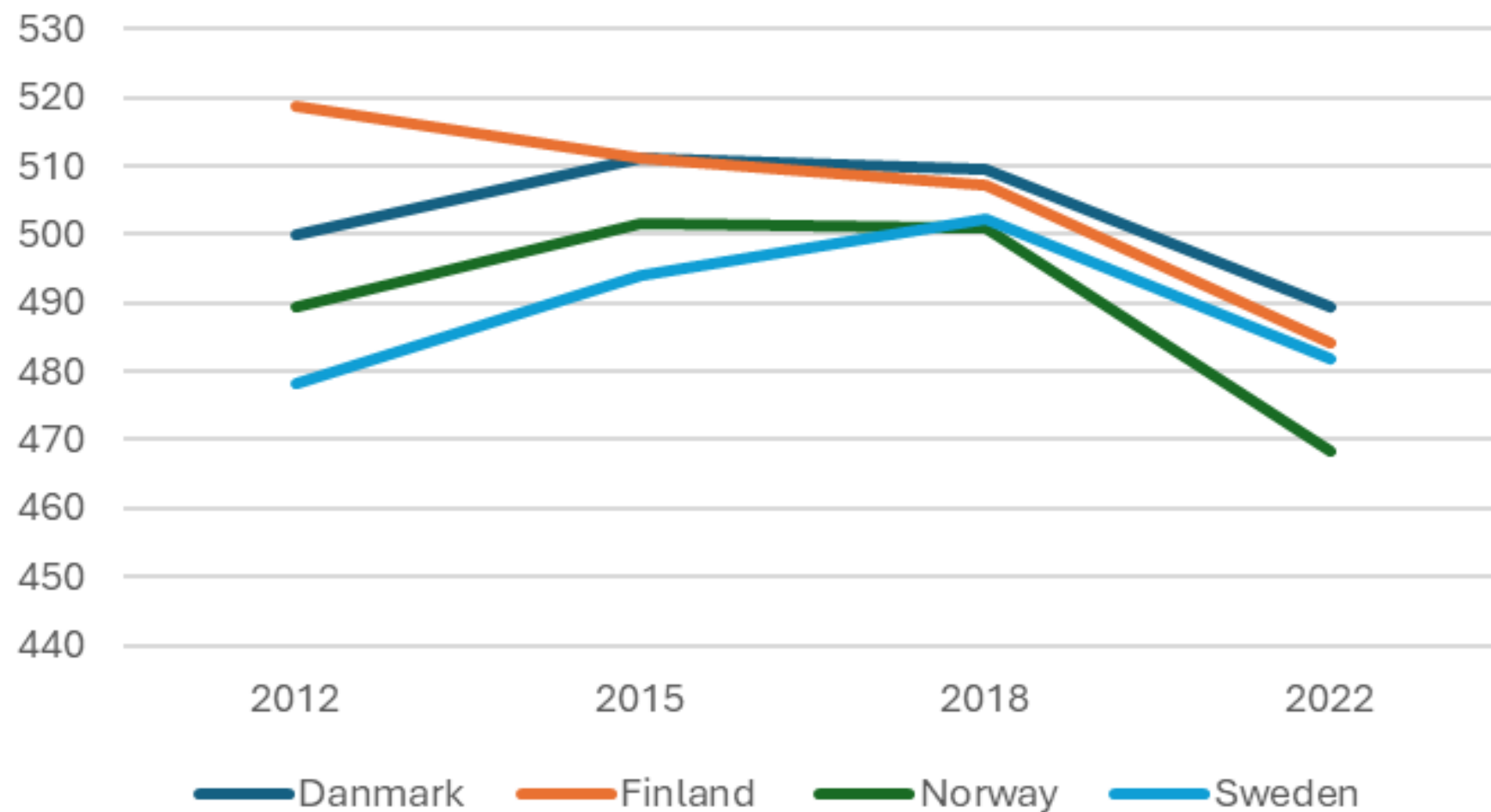

Kilde: OECD, 2025

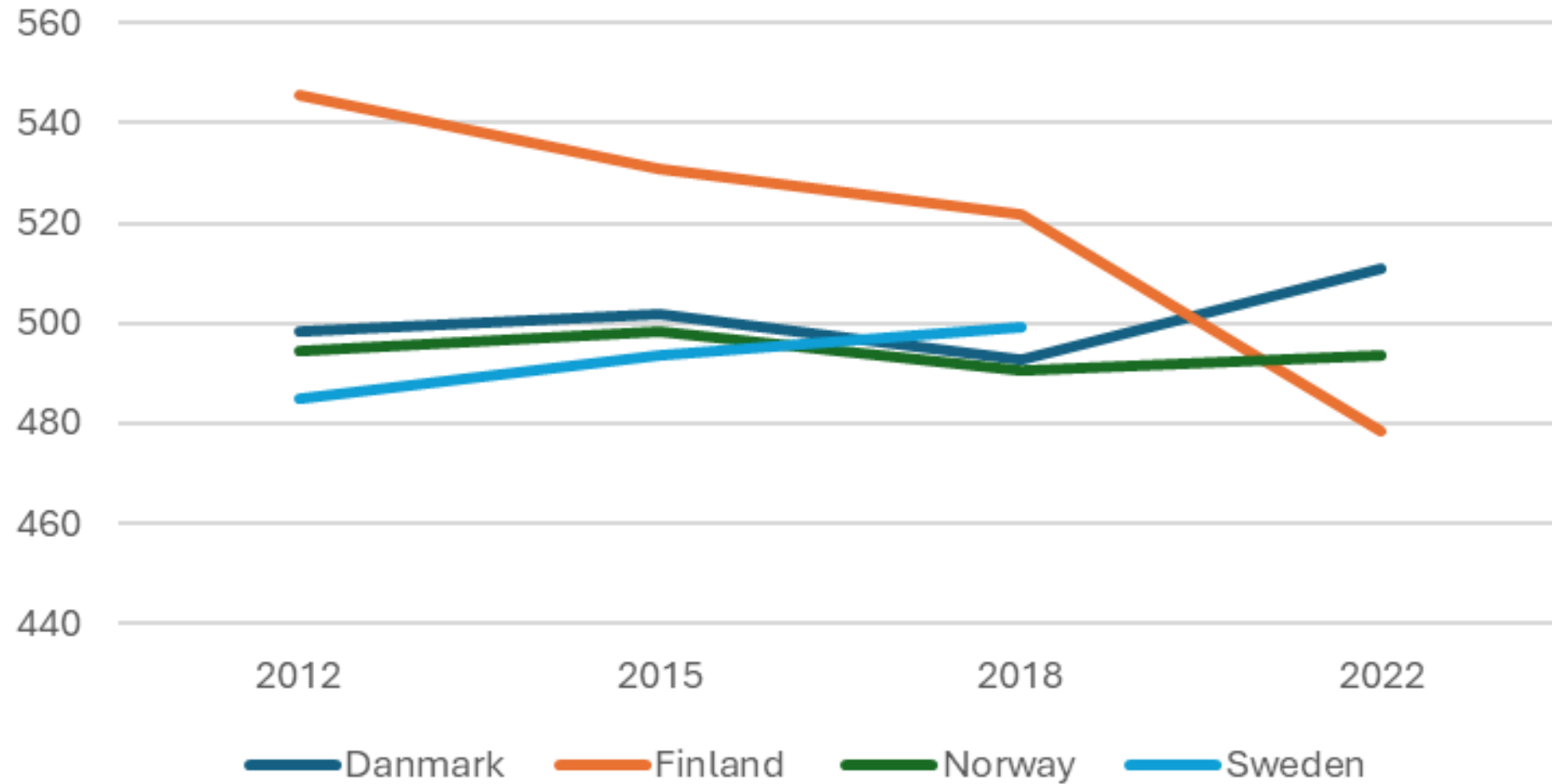
PISA Matematik

PISA Læsning

PISA videnskab

Hovedbudskaber

- Rygterne om folkeskolens snarlige død er stærkt overdrevne, selvom der er (i høj grad gamle) problemer og plads til forbedring i ressourceanvendelsen – dumpeprocenter og svage læsere
- Hvordan forbedrer vi ressourceanvendelsen?
- Øget gennemsigtighed i regnskabet – grundlæggende kræver bedre ressourcestyring, at man ved hvordan ressourcerne bliver anvendt
- Behov for mere fokus på hvordan midlerne alternativt kunne anvendes - her er gamle penge mere interessante end nye
- Rammer der fremmer bedre ressourceanvendelse

Gennemsigtighed

- I dag ved vi temmelig meget om anvendelsen af lærerressourcerne
- I dag ved vi temmelig lidt om anvendelsen af de øvrige ressourcer i folkeskolen
- Eksempler:
 - Hvad bliver der egentlig af merbevillingerne til folkeskolen på finansloven?
 - Hvor meget bruges på administration i folkeskolen?
 - Vedligehold, drift og investeringer i bygninger, materialer mv.
- Løsning:
 - Regler for ensartet kontering af alle omkostninger til skoledriften
 - Krav om regnskab på institutionsniveau
 - Store forbedringer der praktisk taget ikke koster noget

Stort potentiale for forbedringer - skoler

- **CEPOS-analyse** af grundskolernes evne til at levere faglige resultater for pengene (løn til ledere og undervisere)
- Tager højde for elevernes socioøkonomi, specialundervisning i normalklasse, segregeret specialundervisning
- Elevernes faglige resultater kan forbedres med ca. 0,8 karakterpoint med uændret ressourceforbrug, hvis alle skoler kommer på niveau med de bedste sammenlignelige skoler.
- Alternativt kunne der frigøres 28 pct. af de samlede lønomkostninger og samtidig fastholdes uændrede faglige resultater, hvis alle skoler kommer på niveau med de bedste sammenlignelige skoler
- Friskoler og private skoler (de frie grundskoler) er gennemsnitligt set bedre til at omsætte deres undervisningsressourcer til faglige resultater hos eleverne (svarende til ca. 0,2 karakterpoint eller et lavere ressourceforbrug svarende ca. 10 pct.)
- Bemærk: Mange folkeskoler klarer sig super godt – men der er en tung gruppe af folkeskoler, som trækker ned
- Effektive skoler har høj elevtrivsel og høj forældretilfredshed

Potentiale for forbedringer - lærere

DØR forskelle i lærerkvalitet:

- Forskel mellem dygtigste og dårligste lærere kan betyde op til knap 2 karakterpoint ved afgangsprøve samt bedre chance for gennemførelse af ungdomsuddannelse
- Karakteristika for dygtige lærere: højere karakterer, færre fraværsperioder og undervisningserfaring
- MEN: Ingen kausalitet – vi ved ikke hvordan et stor lærerbidrag skabes. Desuden forklarer disse karakteristika kun en lille del af forskellene i lærerbidrag
- Løn og lærerbidrag: Analysen finder ingen sammenhæng mellem en lærers lærerbidrag og dennes løn

Rockwoolfonden: Ressourcestærke lærere underviser de ressourcestærke elever

Hvordan opnås forbedringer

- Mere viden om hvad der virker i forhold til effekt på skole- og lærerniveau (i stor skala)
- Man kan ikke vide alt – derfor bør man overveje mere frisættelse OG konkurrence – da det er sådan vi normalt løser denne type problemer
- Forbedre forældrenes mulighed for frit at vælge skole til deres barn
- Forbedre mulighederne for at belønne de dygtigste lærere – mere decentral individuel løndannelse og mere konkurrence om de bedste

Omtalte analyser

- <https://cepos.dk/artikler/ressourcer-og-faglige-resultater-i-grundskolen-2024/>
- <https://dors.dk/vismandsrapporter/dansk-oekonomi-efteraar-2022/kapitel-iv-laererbidrag-folkeskolen>
- <https://rockwoolfonden.dk/udgivelser/ressourcestaerke-boern-gaar-oftere-paa-skoler-hvor-ressourcestaerke-laerere-arbejder/>

CEPOS

FOLKETINGET

Spørgsmål fra udvalgsmedlemmerne

FOLKETINGET

Pause

FOLKETINGET

Gordon Ørskov Madsen

Formand, Danmarks Lærerforening

17. september 2025

HØRING OM FOLKESKOLENS ØKONOMI

Landstingssalen på Christiansborg

Gordon Ørskov Madsen, formand for Danmarks Lærereforening

Det vi gør nu, er for dyrt for samfundet!

Investeringer i folkeskolen skal ske på en bedre og mere langsigtet måde

Vi skal fremme investering i folkeskolens almenområde

Investeringen skal bruges til at styrke kvaliteten af undervisningen

Investering i den almene folkeskole vil give afkast menneskeligt og samfundsøkonomisk

SAMMEN GØR VI EN GOD SKOLE BEDRE

FOLKETINGET

Dorte Torp Andreas

Formand, Skolelederforeningen

Folkeskolens økonomi - udfordringer og løsninger

Dorte Andreas, formand

SKOLELEDER
FORENINGEN

Vi opfordrer til:

- **Forhåndsinvestering** i folkeskolen
- En **ny samtale** om folkeskolen
- En reformering af **koblingsprocenten**

..... og så har vi brug for, at alle der taler om folkeskolens økonomi taler ud fra de samme definitioner af kr. / elev !

Der skal forhåndsinvesteres

- Skolerne har svært ved at etablere inkluderende tilbud, uden den nødvendige finansiering
- Lovgivning blokerer for fleksible løsninger i forhold til specialområdet
 - > 9-timers grænse skal fjernes (*mere fleksibel visitation*)
 - > Støtteressourcer skal anvendes til fællesskabet, ikke kun til individet
 - > Offensiv klageadgang koster dyrt
 - > Kompetenceudvikling og ledelseskraft er nødvendig

En ny samtale om folkeskolen

- Der er høje forventninger og krav til folkeskolen – men økonomien følger ikke med
- Der er forventninger blandt andet om nye faglokaler – men vi oplever, at pengene udebliver
- Timebanken skulle give ressourcer – men skoleledere efterlyser reelt råderum/ledelsesrum

Koblingsprocenten bør reformeres

- Når elever bevæger sig mellem folkeskolen og fri- og privatskoler, bliver folkeskolens økonomi tungere.
 - > Lad os drøfte koblingsprocenten i forhold til, hvor opgaven bliver løst, og hvordan folkeskolens økonomi påvirkes

Arbejderbevægelsens
erhvervsråds undersøgelse

- > Det sociale ansvar skal fordeles mere ligeligt

Vi opfordrer til:

- **Forhåndsinvestering** i folkeskolen
- En **ny samtale** om folkeskolen
- En reformering af **koblingsprocenten**

FOLKETINGET

Regitze Spenner Ishøy

Formand, Skole og Forældre

SKOLE OG FØRÆLDRE

Høring om folkeskolens økonomi

Skolebestyrelsen

Skal godkende skolens budget
indenfor kommunale mål og
rammer

Udfordringer

SK[♣]LE
G
F♥RÆLDRE

1

Hvor er pengene?
– Balance mellem
fleksibilitet og
styring

2

Genåbning af
budgetter –
giver usikkerhed

3

Adgang til
informationer –
beslutninger på
uoplyst grundlag

Løsningsforslag

- Lås budgetterne
- Giv penge vi kan regne med
- Brug skolebestyrelserne ift. prioriteringer

Citat

“Besparelser i et allerede presset budget vil bidrage yderligere til ringere normering = mere uro = mindre trivsel = mindre læring.”

OFFENTLIG

FOLKETINGET

**Michael Laursen, kontorchef,
Økonomisk Sekretariat, KL &
Mette Arnsfelt McPhail,
kontorchef, Børn, Unge og Folkeskole,
KL**

Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

Michael Laursen – Kontorchef i KL's
Økonomisk Sekretariat

Mette McPhail - Kontorchef i KL's
Børn, Unge og Folkeskole

KL

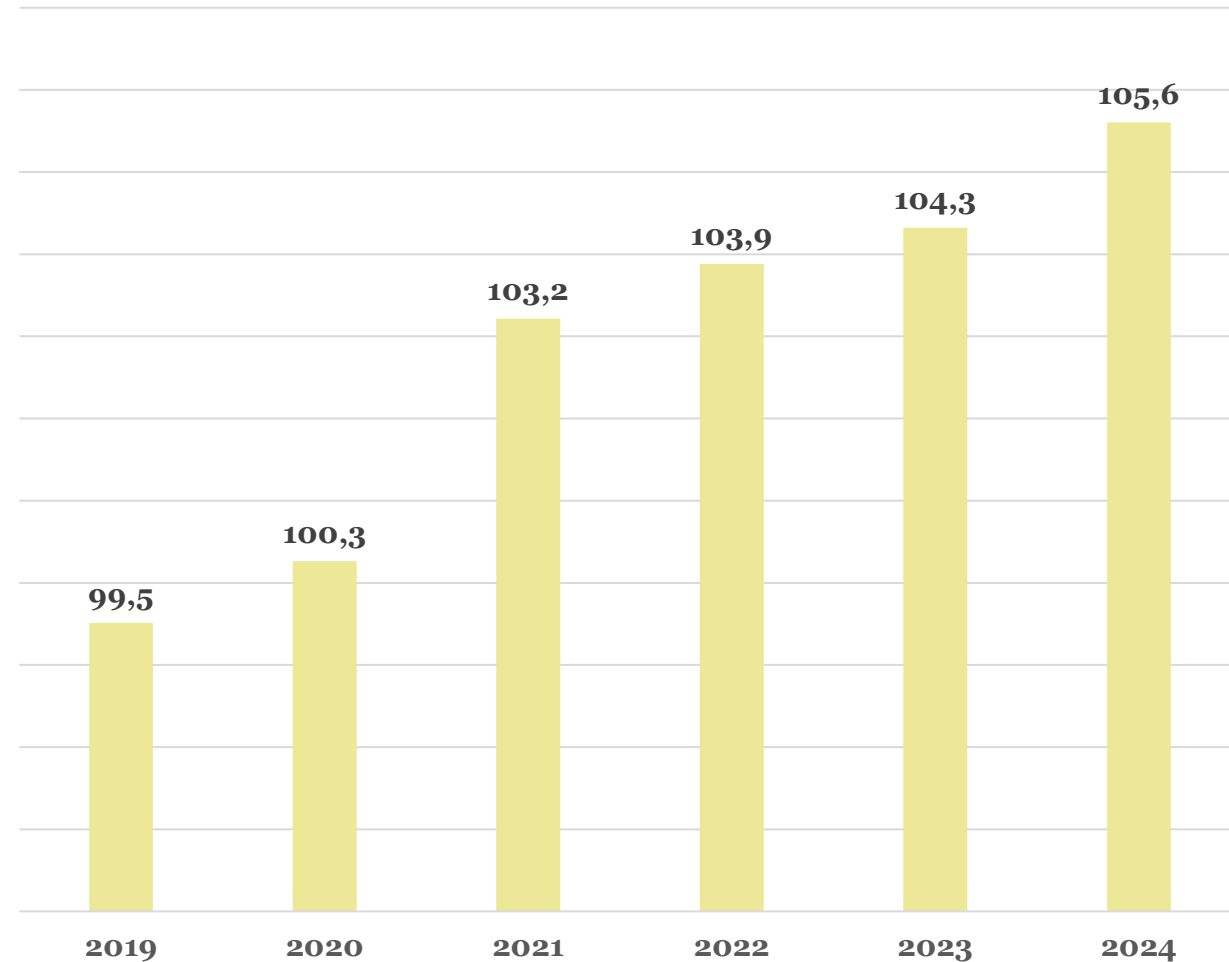
Kvalitet i den lokale folkeskole - Sammenhængskraft i det lokale fællesskab

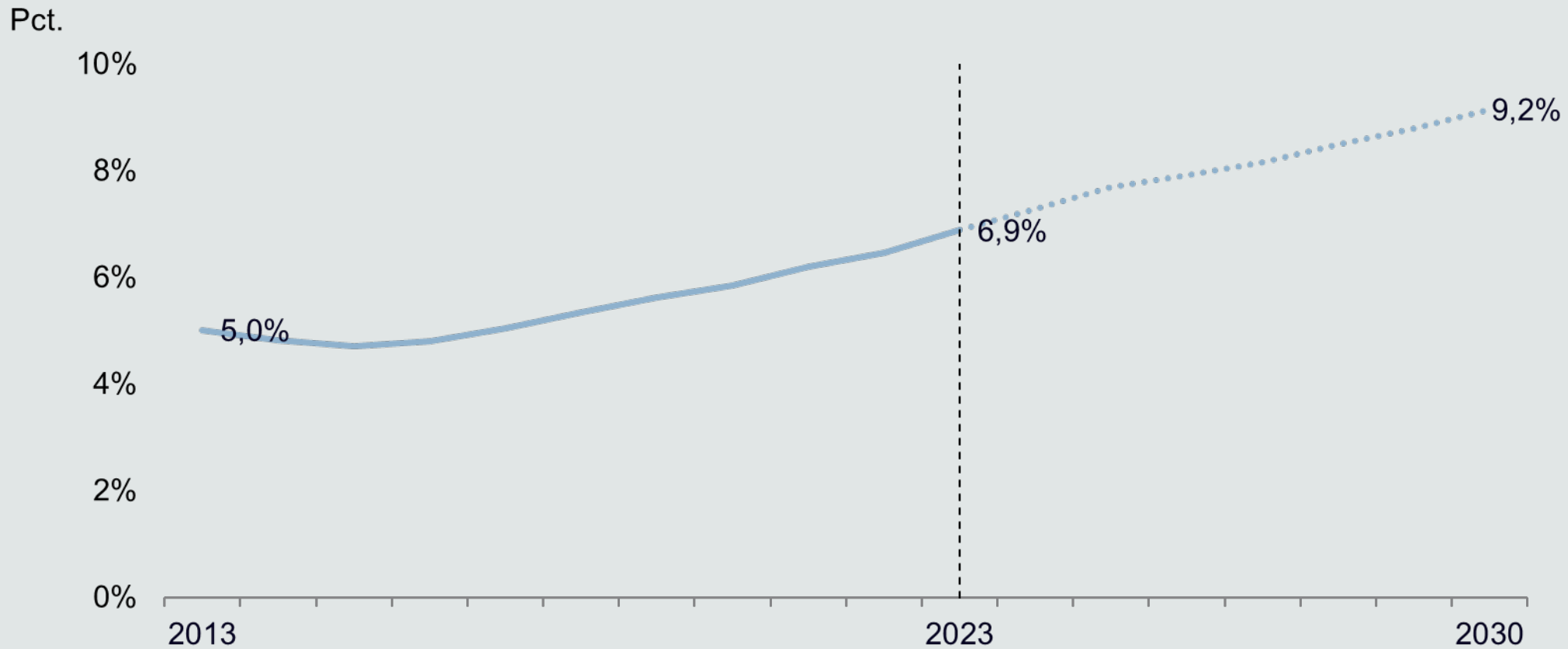
Udgiften pr. elev er stigende

- Kommunernes og Folketingets prioritering af skoleområdet har vist sig i udgiften pr. elev
- Fra 2019 til 2024 er udgiften pr. elev steget med over 6.000 kr.

Figur 2: Udvikling i Udgift pr. elev, 2019 - 2024

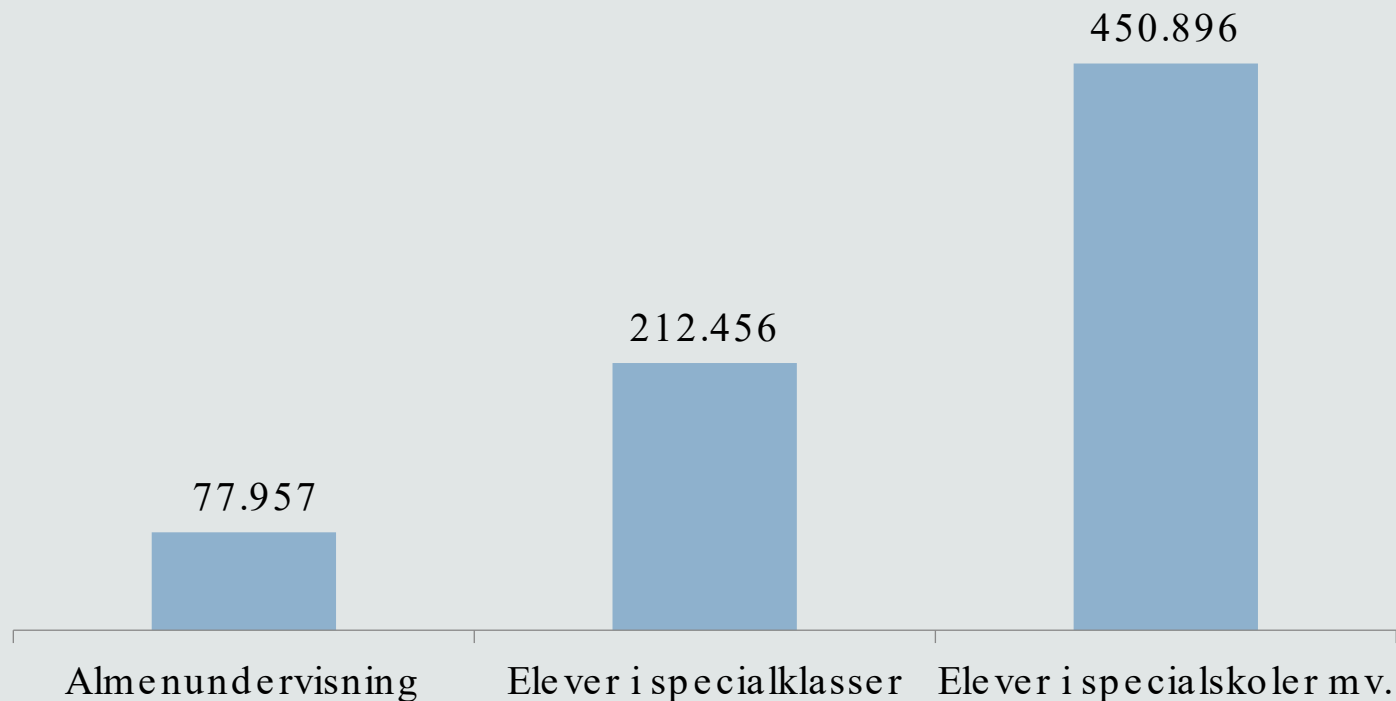

Hvis udviklingen fortsætter, så vil op imod 10 pct. af eleverne i 2030 være segregeret

Markante udgifter forbundet med specialundervisning

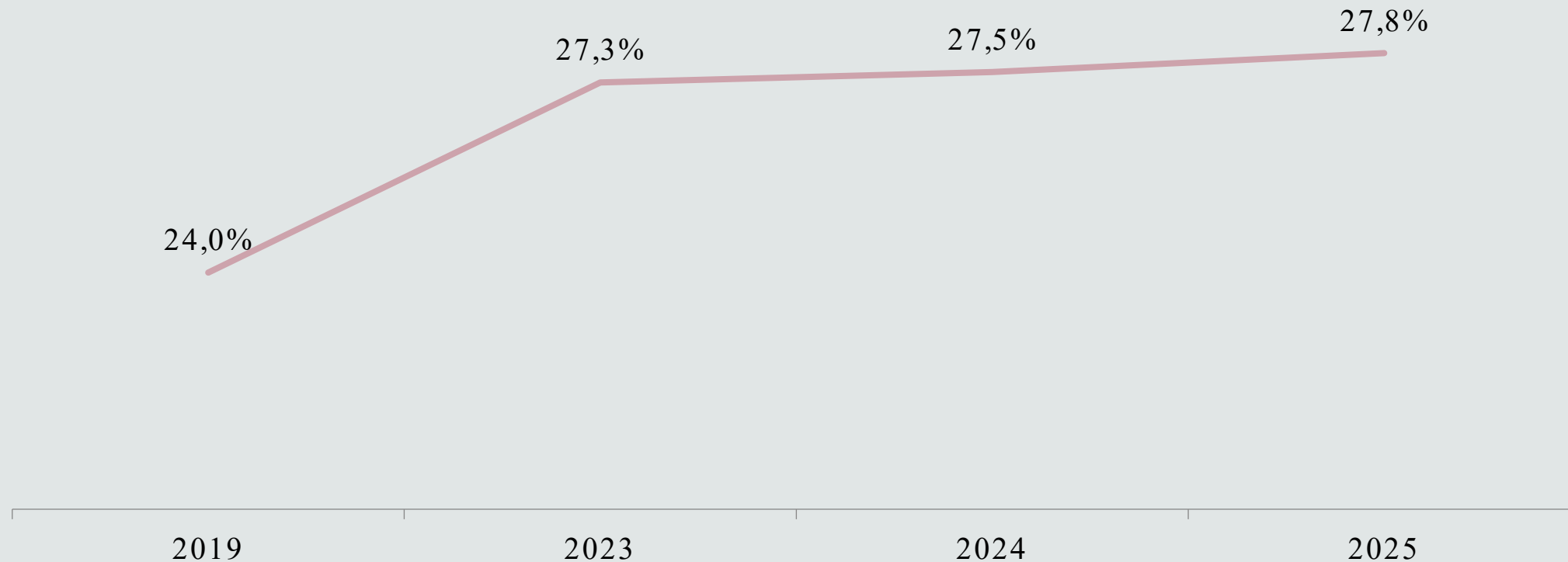
Skønnede enhedspriser for almenelever, elever i specialklasser og elever i specialskoler, i 2023 (2025 pl)

Elevbestande		
2019	2023	Udvikling
511.500	489.100	-22.400
17.200	20.400	+3.200
13.200	15.500	+2.300

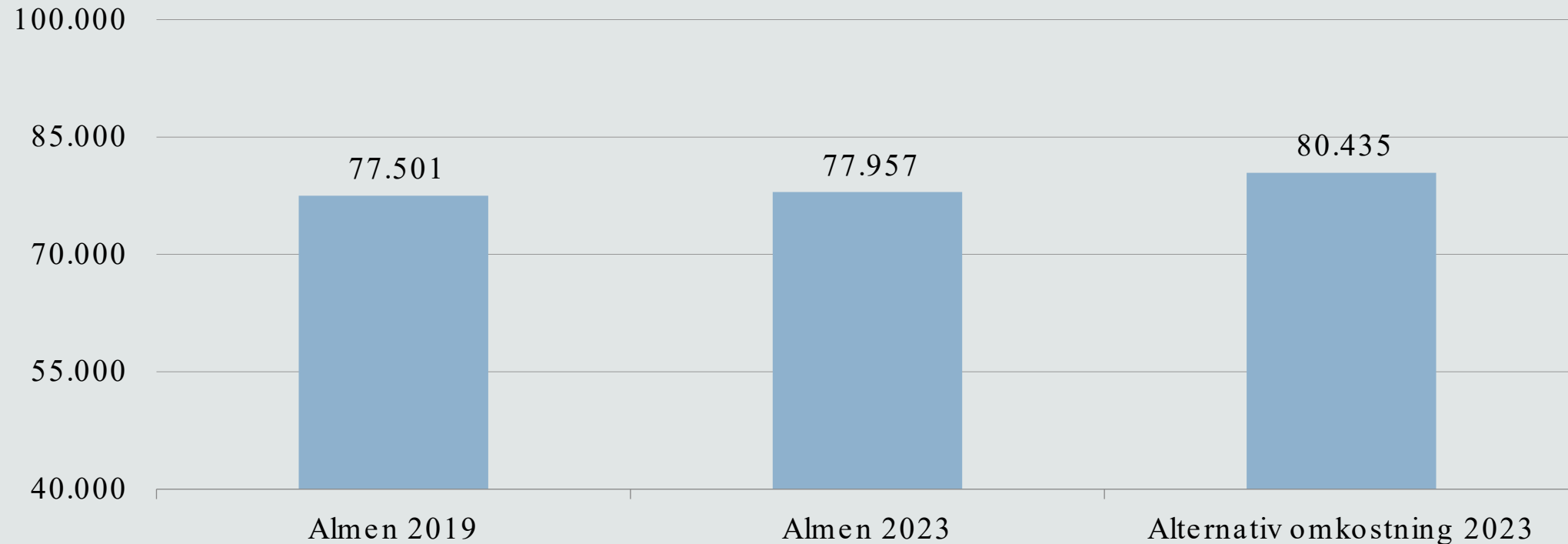
Mere end hver fjerde krone går til specialområdet

Udgifter til segregeret specialundervisning 2025 p1

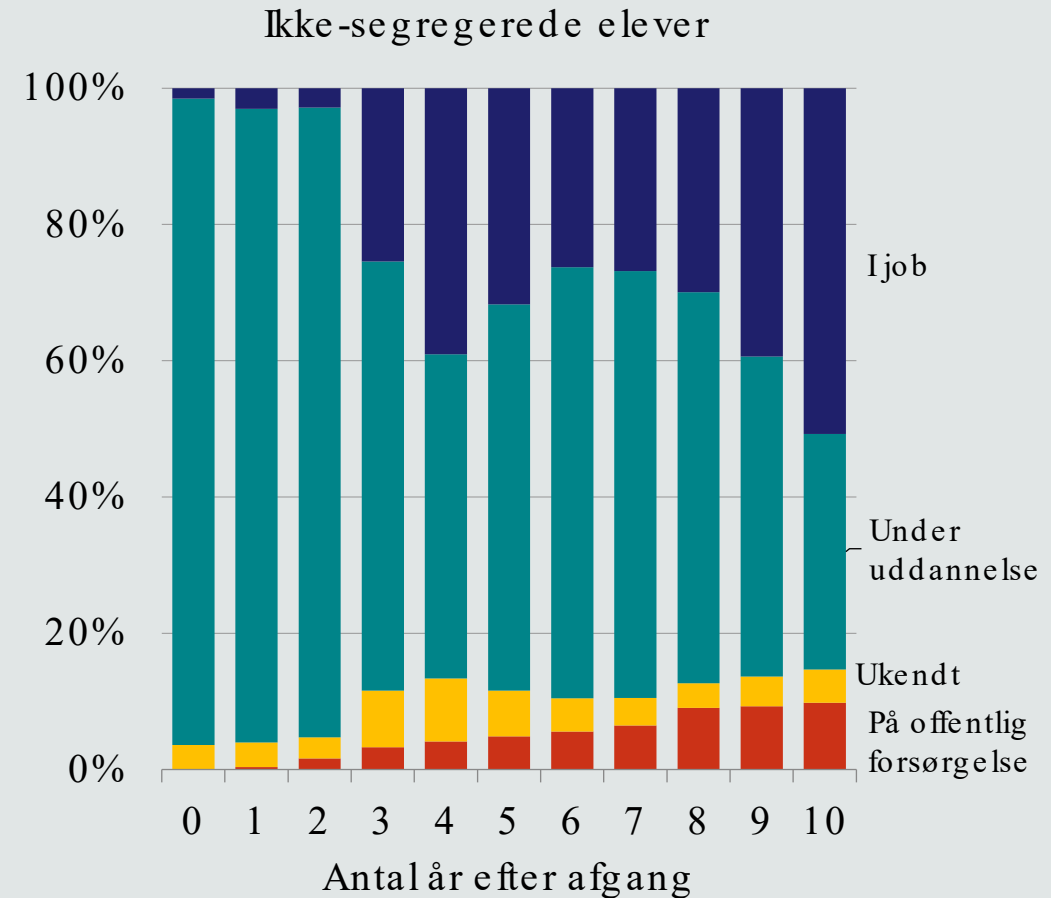
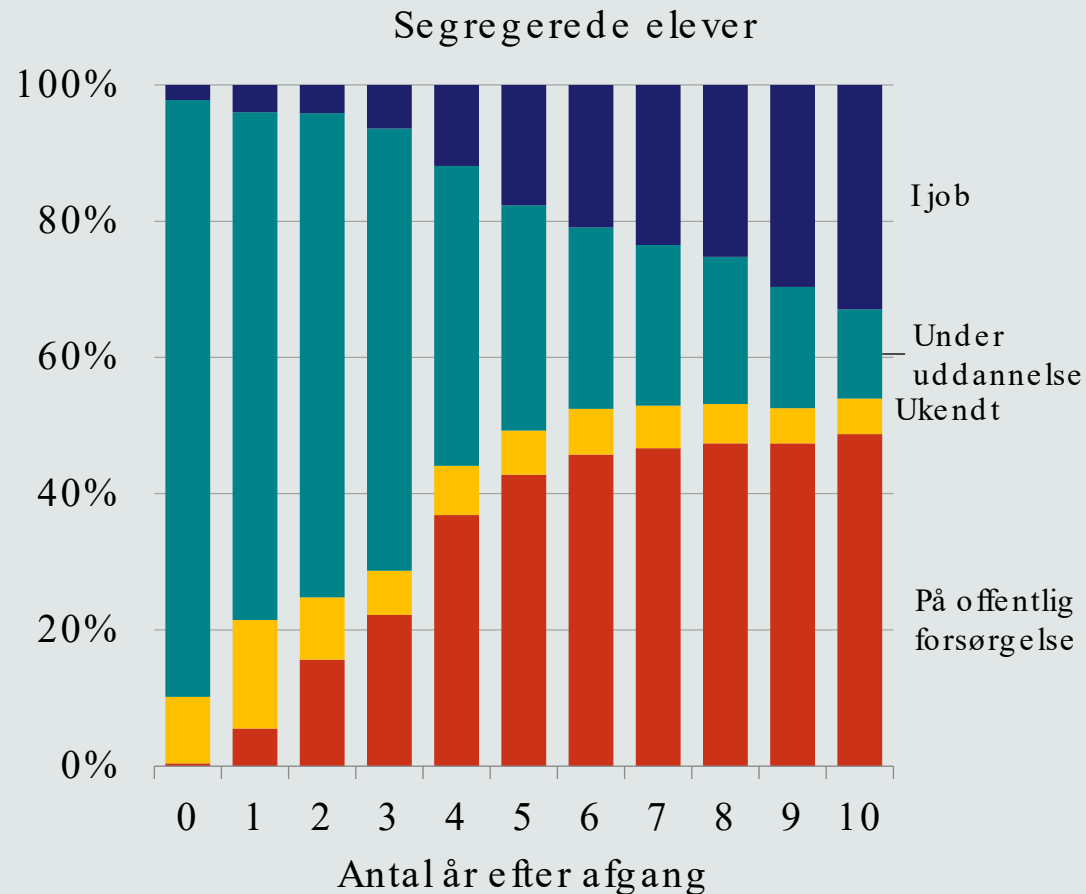

Udgift pr. almenelev, hvis midlerne og eleverne var blevet på almenområdet på 2019-niveau

Skønnede enhedsomkostning almenelever 2025 p1

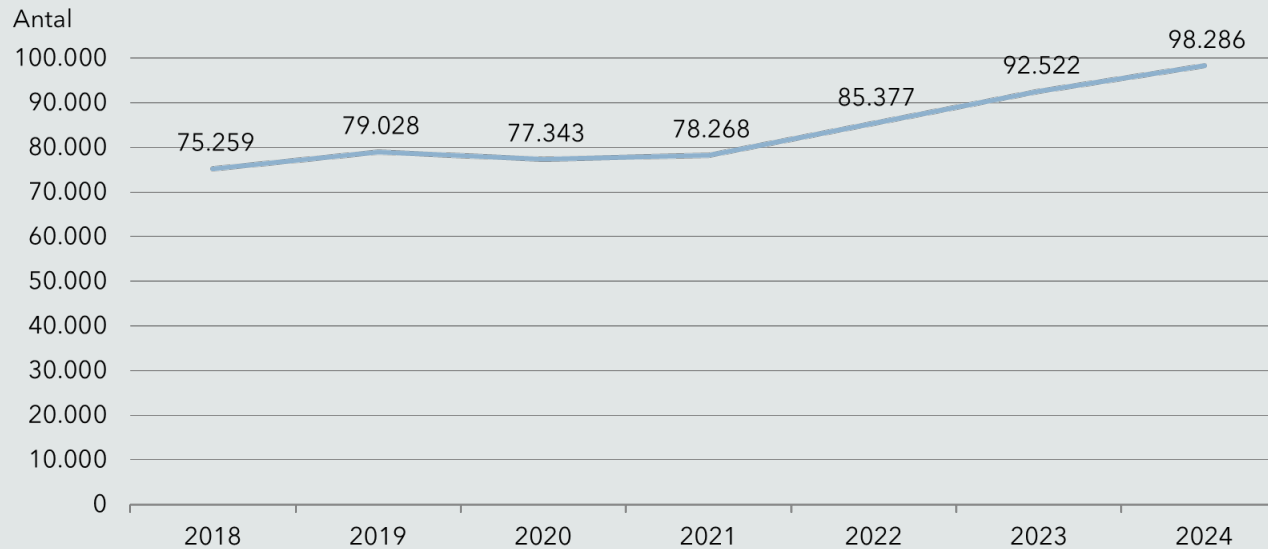

Hvordan går det elever 10 år efter grundskoleafslutning?

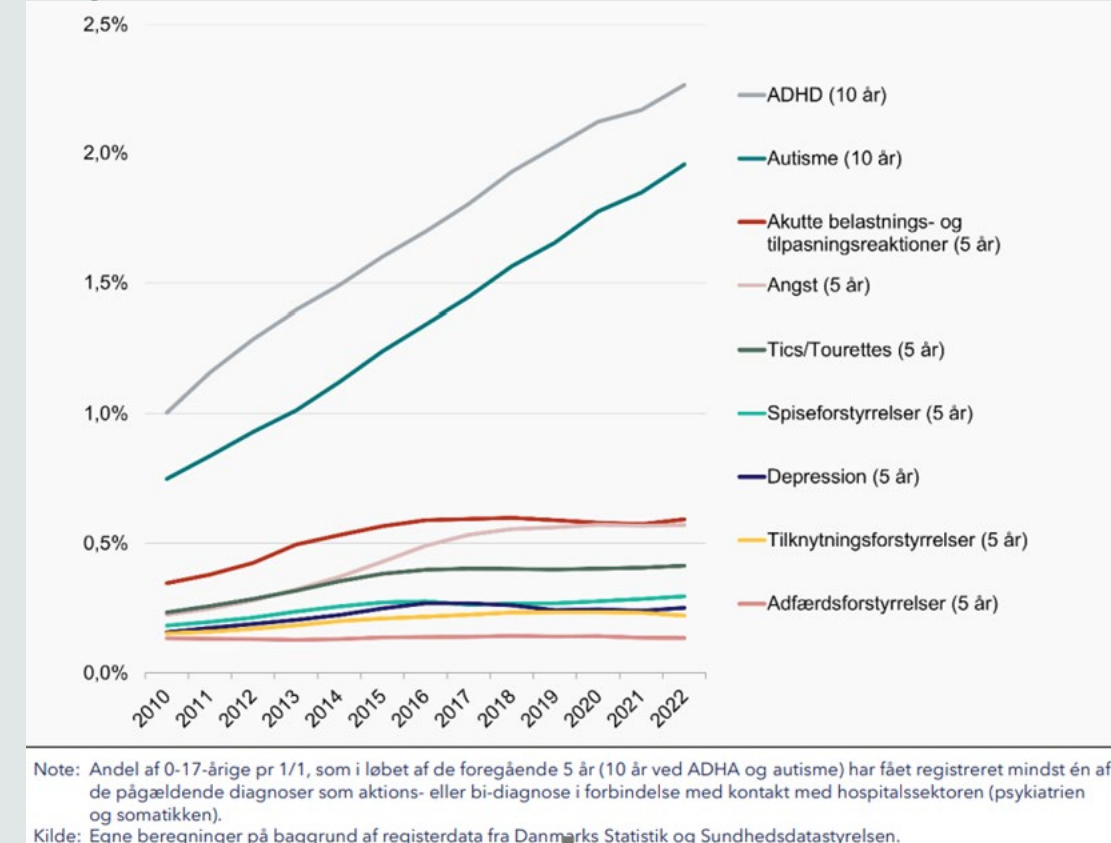
Verdenen rundt omkring skolen forandrer sig

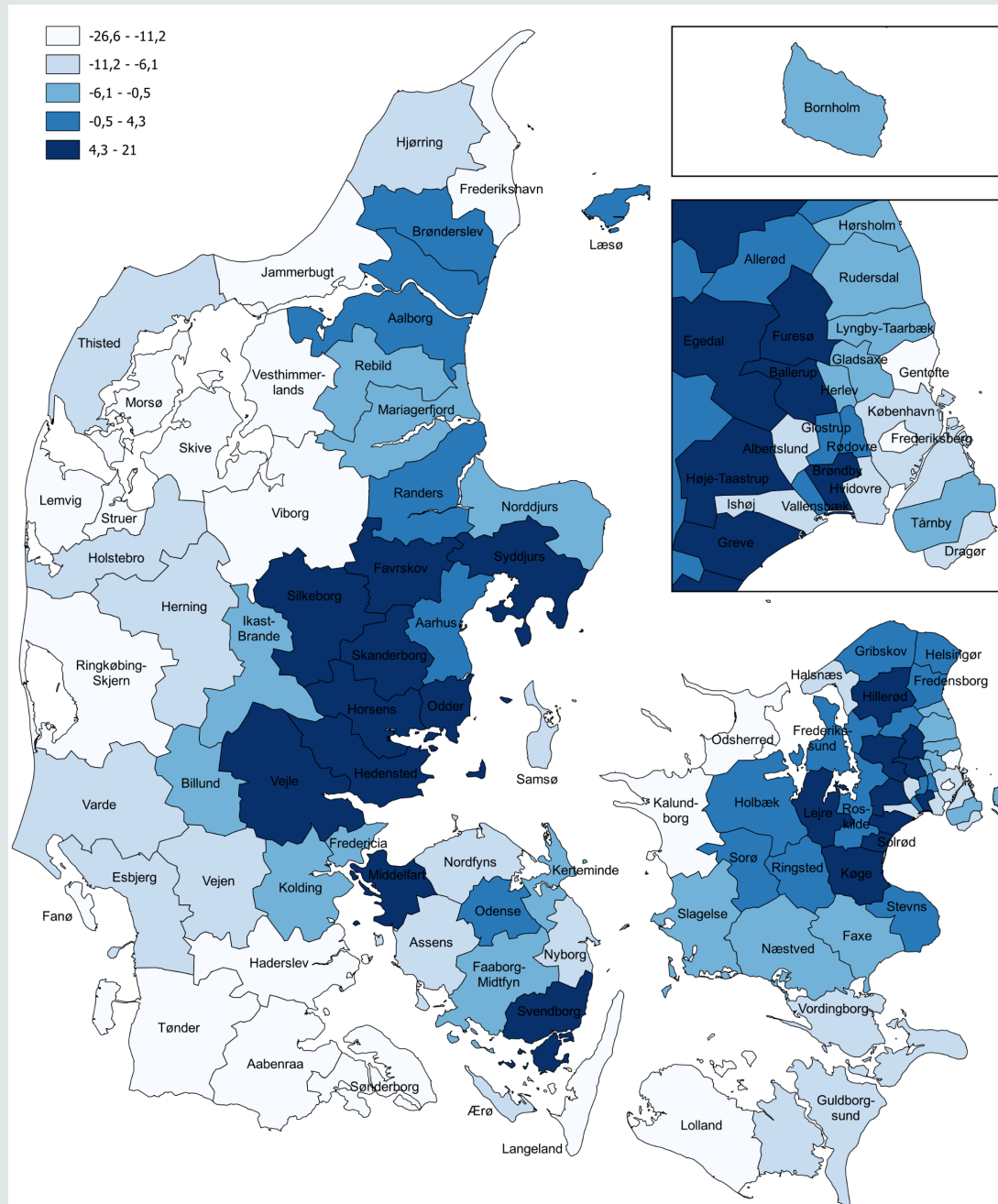
Udvikling i antal underretninger

Kilde: Statistikbanken, tabel UND2

Udvikling i andel 0-17 årige med udvalgt psykiatriske diagnoser

Udviklingen i antal 6-16 årige fra 2025-2035 i pct

KL

Et styrket
almenområde
for alle børn -
alle skal have
mulighed for en
god skolegang i
eller tæt på den
almene skole

KL

Tak for ordet

FOLKETINGET

Spørgsmål fra udvalgsmedlemmerne

FOLKETINGET

Afrunding v. Karina Adsbøl (DD)

Formand for Børne- og
Undervisningsudvalget